

16.10.2025

Kuntien normien keventämisen ja tehtävien tarkastelun ohjelma

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on 26.10.2023 asettanut työryhmän ja sihteeristön valmistelemaan kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelmaa. Valtiovarainministeriö on tänään 16.10.2025 täydentänyt ohjelman tehtävänantoa ja kokoonpanoa tällä päätöksellä, joka korvaa 26.10.2023 annetun päätöksen.

Toimikausi

16.10.2025 – 31.3.2027

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että Suomen kunnat ovat murroksessa. Väestökehitys, taloustilanne, eriytyminen ja monet muut ilmiöt edellyttävät kuntien uudistumista ja uudistamista. Paikalliseen kansanvaltaan turvautuen hallitus vauhdittaa hallittua kehitystä kohti luovempaa ja dynaamisempaa paikallishallintoa ja varmistaa lähidemokratian toteutumisen. Tavoitteina ovat alueen asukkaille ja yrityksille veto- ja pitovoimaiset kasvuyhteisöt sekä demokratian, osallisuuden ja tasa-arvoisuuden vahvistaminen.

Kuntien olosuhteet, väestötiheys, talous ja elinkeinorakenne vaihtelevat merkittävästi ympäri maata. Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on varmistaa kunnille itsehallinnollinen vapaus ja aidot edellytykset siihen, että kunnat pystyvät vastaamaan perustehtävistään.

Kuntien tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi on tärkeää tunnistaa ja sallia kuntien erilaistuminen. Näin kukin kunta pystyy paremmin palvelemaan alueensa väestöä. Hallitus tukee erilaisten kuntien vahvuuksien täysimääräistä hyödyntämistä ja elinvoimaa mahdollistamalla erilaisten ja eri kokoisten kuntien tehtävien hallitun eriyttämisen varmistuen samalla perustuslain mukaisen yhdenvertaisuuden toteutumisen.

Hallituksen ohjelman mukaisesti valtion ohjausta kuntiin arvioidaan ja uudistetaan hallituskauden aikana. Perusperiaatteena on vaikuttavuuteen ja tavoitteellisuuteen perustuva ohjaus, joka nojaa ennen kaikkea kumppanuuteen. Kaikkien kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan jatkamalla normien purkamista nykyisestä kuntien tehtäväkentästä. Tarkoitusta varten hallitus käynnistää kuntien normituksen keventämisohjelman, johon kytketään kaikki kuntia ohjaava sektorilainsäädäntö soveltuvien osin. Kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitus ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä karsitaan. Osana ohjelmaa

toteutetaan erilaisia kunta- ja aluekohtaisia kokeiluja, joiden avulla kokeillaan miniminormiohjausta kuitenkin vaarantamatta ihmisten perustuslain mukaisia oikeuksia palveluihin.

Alkuperäisen 26.10.2023 asettamispäätöksen jälkeen hallitus linjasi puoliväliriihessään huhtikuussa 2025, että hallitus sitoutuu jatkamaan norminpurkua kuntien tehtäväkentästä. Tähän liittyen hallitus huomioi kuntien olosuhteiden erilaisuuden ja tukee ja kehittää kuntien järjestämisyyhteistyön lisäämistä. Tämän tueksi kuntien tehtävien eriyttämisestä tuotetaan selvityksiä, joiden pohjalta voidaan luoda suuntaviivoja kuntien ja niiden tehtävien kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.

Tavoite

Kuntien tehtäviä ohjaavien normien purkamisen ja kokeilujen tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista. Samalla varmistetaan perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen ja kehitetään valtion kuntiin kohdistamaa ohjausta.

Ohjelmaa varten asetetun työryhmän tavoitteena on edistää kuntia ohjaavien normien purkamista ja kokeiluja eri hallinnonaloilla, luoda ja ylläpitää kokonaiskuva näihin liittyvistä toimenpiteistä, arvioida kuntien ohjaukseen tehtävien muutosten yhteisvaikutuksia sekä tehdä tarvittavaa yhteensovitustyötä.

Alkuperäisessä 26.10.2023 asettamispäätöksessä todetun lisäksi työryhmä tarkastelee myös kuntien olosuhteiden eriytymistä ja tapahtunutta tehtävien järjestämisen ja hoitamisen eriytymiskehitystä.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on selvittää ja seurata kuntien toimintavapauden lisäämiseen, normien vähentämiseen, kuntien toimintatapojen kehittämiseen sekä kuntien tehtävien erilaistumiseen kohdistuvia tarpeita sekä edistää näissä tapahtuvia muutoksia. Työryhmä toteuttaa osaltaan tähän tähtääviä toimenpiteitä sekä seuraa, tukee ja arvioi muiden toimijoiden tähän liittyviä toimia, mukaan lukien lainsäädäntötoimien valmistelu. Työryhmä luo osaltaan kokonaiskuva kuntiin kohdistuvien normien kehittymisestä, toimintatapojen muutoksesta sekä kuntien tehtävien erilaistumisesta sekä osallistuu niiden koordinaatioon.

Alkuperäisen 26.10.2023 asettamispäätöksen lisäksi työryhmän tehtävänä on tukea kuntien tehtävien eriyttämisestä tuotettavia selvityksiä, joiden pohjalta voidaan luoda suuntaviivoja kuntien ja niiden tehtävien kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.

Ohjelman toteuttamisessa ja työryhmän työssä noudatetaan ministeriöiden ja eri hallinnonalojen välistä työnjakoa. Vastuu toimenpiteiden toteuttamisesta on kussakin asiassa toimivaltaisella ministeriöllä.

Työ tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntien ja muiden sidosryhmien, kuten yritysten ja järjestöjen, kanssa. Työryhmä toteuttaa erilaisia keskustelu- ja seminaaritilaisuuksia.

Työ voidaan vaiheistaa tehtävän parhaan toteuttamisen edellyttämällä tavalla.

Organisointi

Tehtävää toteuttamaan on asetettu työryhmä ja sihteeristö. Sihteeristö voi osallistua työryhmän kokouksiin. Työryhmä voi asettaa tarvittaessa alajaostoja. Alkuperäisen 26.10.2023 asettamispäätöksen jälkeen 18.1.2024 työryhmälle on asetettu tueksi laajempi neuvonantajaryhmä. Tällä päätöksellä työryhmän kokoonpano muutetaan alla olevaksi. Valtiosihteeriryhmä koordinoi työtä.

Kuntien normien keventämisen ja kokeiluiden ohjelmaa valmisteleva työryhmä

Ylijohtaja Jussi Virsunen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
 Finanssineuvos Anne-Marie Välikangas, valtiovarainministeriö,
 varapuheenjohtaja

Hallitusneuvos Hanna Laurila, liikenne- ja viestintäministeriö
 Erityisasiantuntija Anu Koivisto, maa- ja metsätalousministeriö
 Erityisasiantuntija Tuomas Lihr, oikeusministeriö
 Kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Neuvotteleva virkamies Minna Polvinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Kehittämisenneuvos Heli Hätönen, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsen:
 neuvotteleva virkamies Kati Takaluoma)
 Erityisasiantuntija Jenni Wessman, työ- ja elinkeinoministeriö (varajäsen: johtava
 asiantuntija Tanja Ståhlberg)
 Lainsäädäntöneuvos Viveca Still, valtiovarainministeriö (JulkICT)
 Kehittämisjohtaja Juho Korpi, ympäristöministeriö
 Hallitussihteerä Laura Siili-Hakkarainen, ympäristöministeriö
 Lakiasiain johtaja Juha Myllymäki, Suomen Kuntaliitto
 Strategia- ja kehitysjohtaja Markus Pauni, Suomen Kuntaliitto

Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö, sihteerä
 Johdon sihteerä Anu Martikainen, valtiovarainministeriö, tekninen sihteerä

Sihteeristö

Finanssineuvos Anne-Marie Välikangas, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
 Erityisasiantuntija Auli Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö
 Erityisasiantuntija Leena Matilainen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Erityisasiantuntija Niina Kiviaho, sosiaali- ja terveysministeriö
 Neuvotteleva virkamies Hanna Liski-Wallentowitz, työ- ja elinkeinoministeriö
 Lainsäädäntöneuvos Kirsi Hyttinen, valtiovarainministeriö
 Hallitusneuvos Mervi Kuittinen, valtiovarainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Lotta Mattsson, valtiovarainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies Olli Maijala, ympäristöministeriö
 Johtava juristi Kirsi Lamberg, Suomen Kuntaliitto (varajäsen erityisasiantuntija Ville Nieminen)
 Johtaja Sini Sallinen, Suomen Kuntaliitto (varajäsen erityisasiantuntija Ville Nieminen)
 Johdon sihteerä Anu Martikainen, valtiovarainministeriö, tekninen sihteerä

Työryhmän ja sihteeristön kokoonpanoissa ei voitu noudattaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n mukaista vaatimusta työssä tarvittavan asiantuntijuuden varmistamiseksi.

Työryhmä ja sihteeristö voivat kuulla asiantuntijoita työssään.

Kustannukset

Työryhmän työ tehdään virkatyönä ja kukin organisaatio vastaa omista valmistelu- ja muista kustannuksistaan. Mahdolliset muut työryhmän työskentelyn edellyttämät kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenomomentilta 28.01.01.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Hallitusneuvos

Ville Koponen

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/valtiosihteeri Kokko

VM/valtiosihteeri Slunga-Poutsalo

VM/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Majanen

VM/hallinto- ja kehitysjohtaja Nousiainen

VM/erityisavustaja Kurki

VM/erityisavustaja Vartiainen

VN/27667/2023-VM-87

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: